

Veronika Dorman

## En legosoldats bekännelser



### Introduktion

Wagnergruppen är en högerextrem privatarmé bestående av legosoldater som främst rekryterats från Ryssland, men som i sina led även har icke-ryssar (bl a syrier). Officiellt är privatarméer förbjudna i Ryssland, men genom att blunda för detta kan Moskva använda sig av Wagnergruppen till ljusskygga aktioner när man vill kunna förneka sin inblandning.

Gruppen är ökad för sin effektivitet och brutalitet, och påstås vara finansierad av oligarker närliggande Rysslands president Vladimir Putin<sup>1</sup>. Wagnergruppen behöver normalt inte stå till svars för övergrepp (den har t ex anklagats för ett stort antal våldtäkter och andra grymheter i Syrien<sup>2</sup> och anses ligga bakom många mord, bl a på journalister). Det har den gemensamt med i stort sett alla legotrupper, privatarméer och miliser (såsom den amerikanska privatarmén Blackwater som bl a opererat i Irak).

Under de senaste åren har Wagnergruppen varit verksam i Afrika (Centralafrikanska republiken, Libyen och Sudan), men har även krigat i Syrien. Längst tid har den funnits i östra Ukraina, där den bildades 2014 (under namnet *ChVK Wagner*). Idag befinner sig minst ett

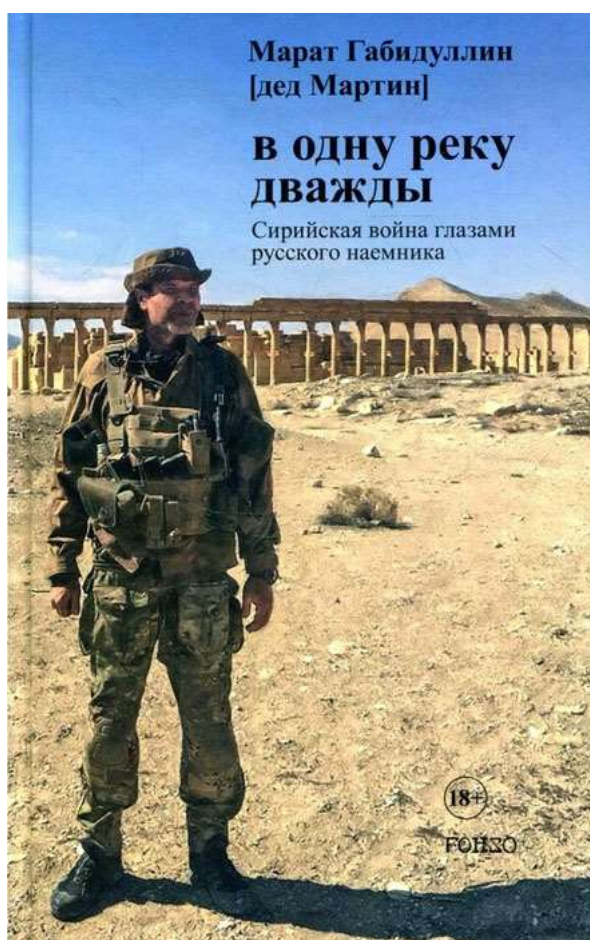
<sup>1</sup> Enligt bl a Wikipedia [https://sv.wikipedia.org/wiki/Gruppen\\_Wagner](https://sv.wikipedia.org/wiki/Gruppen_Wagner)

<sup>2</sup> Se (Youtube): [Putin's secret army in Syria](#) (France 24)

tusental legosoldater från Wagnergruppen i Ukraina. Det har hävdats att Wagnergruppen spelade en stor roll i massakern i Butja i början av april 2022.<sup>3</sup>

Här ska vi inte försöka närmare studera Wagnergruppens historia<sup>4</sup>. I stället ska vi låta en av dess f d legosoldater komma till tals. Vi ska alltså få en bild av organisationen inifrån.

Den som intervjuas heter Marat Gabidullin, som gick med i Wagnergruppen 2015 i Ukraina. Han fick senare befälet över en av Wagnergruppens enheter i Syrien. 2019 lämnade han Wagnergruppen och beslöt att skriva en bok om sin tid i densamma. Boken var klar 2020, men han tvingades att dra tillbaka den efter påtryckningar. Till slut lyckades han dock få ett förlag i Jekaterinburg att ge ut den under titeln *I samma flod två gånger* [V odnu reku dvazjdy]. Boken har sedan dess översatts till franska<sup>5</sup> och därför har han intervjuats och kommenterats flera gånger i fransk, men även annan press.<sup>6</sup>



Ryska utgåvan av boken

Nedan återger vi i svensk översättning en intervju ur den franska tidningen *Libération*.

<sup>3</sup> Enligt bl a tyska underrättelsetjänsten, se engelska Wikipedia: [https://en.wikipedia.org/wiki/Wagner\\_Group](https://en.wikipedia.org/wiki/Wagner_Group). Se även: [What is the role of Russia's paramilitary Wagner Group in the Ukraine war?](#) (*Deutsche Welle*).

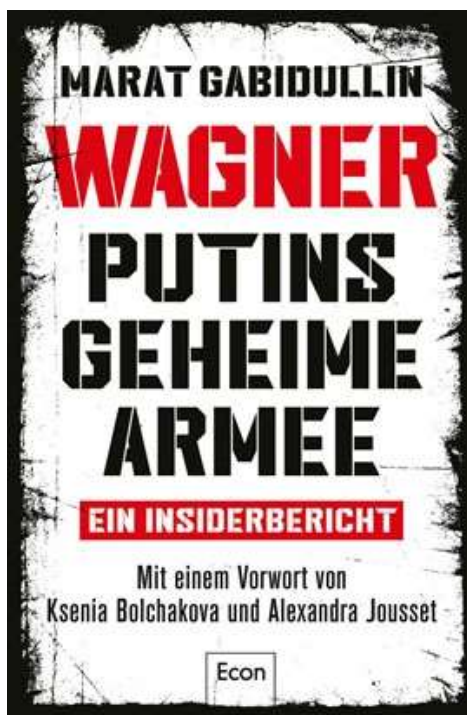
<sup>4</sup> För ytterligare detaljer, se [Wagnergruppen](#) på bloggen *Svensson*.

<sup>5</sup> Den finns redan i italiensk utgåva och en tysk översättning (*WAGNER – Putins geheime Armee: Ein Insiderbericht*) är förannonserad till slutet av juni.

<sup>6</sup> Se text [‘Mercenaries have skills armies lack’: former Wagner operative opens up](#) (*The Guardian*), [Russian mercenary puts lid back on private army’s secrets](#) (*The Times*) och [Russian Ex-Mercenary Says Kremlin Should Stay Off Foreign Soil](#) (*The Moscow Times*)

Givetvis bör sådana här personliga redogörelser tas med en nypa salt (de är ju partsinlagor), men här får vi trots allt en titt bakom kulisserna i Wagnergruppen som gör det möjligt att komplettera och verifiera sådant som vi tidigare vetat eller bara haft misstankar om.

Artikeln är översatt av Björn Erik Rosin



Tysk utgåva av boken (kommer inom kort)

## Lästips

I jämförelse med Azov-regementet har inte skrivits särskilt mycket i svenska massmedia om Wagnergruppens verksamhet i Ukraina, men de flesta dagstidningarna har tagit upp saken.

Exempelvis hade *DN* den 2 mars en artikel, [Ökända Wagnergruppen pekats ut som delaktig i kriget i Ukraina](#), medan *SvD* i slutet av samma månad hade artikeln [Ökända Wagnergruppen: "Inte Guds bästa barn"](#).

11 maj hade *Aftonbladet* en kort intervju med Gabidullin, "Avhoppad Wagner-krigare säger den ryska militären"<sup>7</sup>. Där säger han att han tackade nej när Wagnergruppen "frågade om han ville rycka in i Ukraina", för han tyckte att "den ryska militären var för inkompetent". Tyvärr är artikeln bara tillgänglig för "Pluskunder".

*Se även:*

[Ökända Wagnergruppen: "Inte Guds bästa barn"](#) (Aftonbladet)

[What is Russia's Wagner Group of mercenaries in Ukraine?](#) (BBC)

Martin F

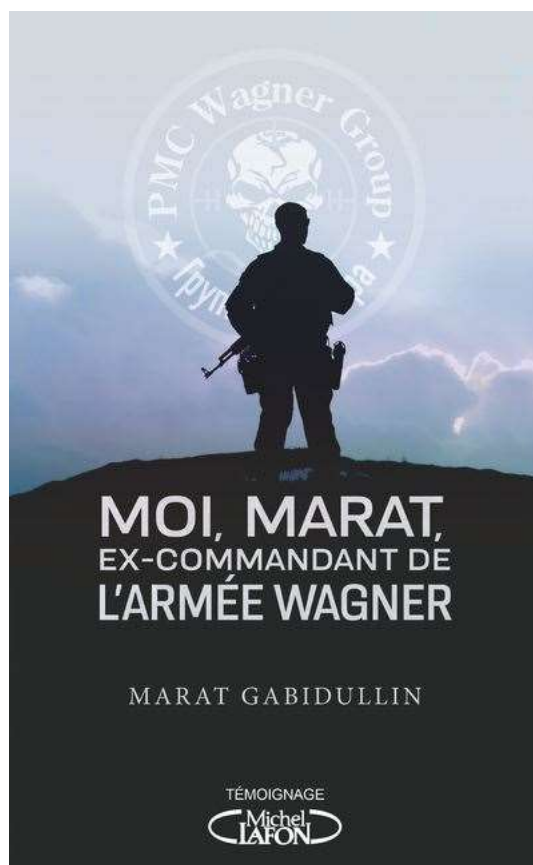
<sup>7</sup> <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/oW0goa/avhoppad-wagner-krigare-sagar-den-ryska-militaren>

## **Marat Gabidullin, f d befälhavare i Wagnergruppen: ”Ryssland har alltid bestämt förnekat vår existens”**

Ur *Libération*, 10 maj 2022

**Han enrollerade sig som legosoldat i Wagnergruppen, övertygad om att han stred för en ädel sak. Nu är Marat Gabidullin den förste som vittnat om de strider den hemliga ryska armén varit involverad i, från Donbass till Syrien.**

”Marat Gabidullin har inte gjort bot och bättring. Han är inte någon visseblåsare som drabbats av samvetsqual och en dag bestämde sig för att ta avstånd från den organisation han tillhört. Nej. Marat är soldat.” Så börjar förordet till det första vittnesmålet någonsin av en tidigare soldat i Wagnergruppen, Vladimir Putins mycket hemliga armé. Boken *Moi, Marat, ex-commandant de l’armée Wagner* [Jag, Marat, f d befälhavare i Wagnerarmén] är skriven i första person. Platser, datum, skildringarna av striderna – allt är autentiskt. Gabidullin har bara gett andra namn åt sina kamrater och sina överordnade. Således får Dmitrij Utkin, grundare av Privata militära bolaget (PMB), alias Wagnergruppen, heta ”Beethoven”, Marat Gabidullin själv med registreringsnumret M-0346, blir ”Ded”, morfar, för som 49-årig tillhörde han de äldsta legosoldaterna i ”kompaniet”, som han kallar det.



Franska utgåvan av Gabidullins bok

Sedan tonåren siktade Marat Gabidullin, som hänförs av sovjetiska actionfilmer, på en bana i fallskärmstrupperna. Men efter tio års tjänstgöring lämnade han 1994 en rysk armé på väg att falla sönder. Han slog sig ihop med undre världen, dödade en man och satt tre år i fängelse. 2015 enrollerade han sig i Wagnergruppen, som bildats året innan, för att stödja de pro-ryska separatisterna i Donbass i Ukraina. Marat Gabidullin hamnade i Luhansk och därefter många gånger i Syrien. 2019 lämnade han ”kompaniet”, han hade fått nog. Och bestämde sig för att berätta sin historia. Hans självbiografiska roman, som gavs ut i Ryssland i början av detta år

under titeln *I samma flod två gånger*, är ingen uppgörelse med sig själv. Marat Gabidullin talar heller inte för sina vapenbröder av vilka ingen, så vitt han känner till, gått igenom den inre resa som fick honom själv att vända ryggen till yrket som legosoldat. Men han vill framför allt skildra hur Kreml använder sig av gruppen i alla sina hybridkrig.

### **Varför har du valt att tala om en organisation som i Väst betraktas som mycket hemlig?**

Uppriktigt sagt tror jag att man i Väst vet mer om Wagner än man gör i Ryssland ... Att jag träder fram öppet tror jag är mest övertygande. Jag blir mer trovärdig om jag inte gömmer mig. Alla videor med personer där ansiktet döljs och rösterna förändrats och som talar Wagner har enligt min uppfattning mötts av misstänksamhet. Jag vill gå fram utan visir, presentera mig som den jag är, med alla mina brister och svagheter. En verklig person.

### **När kom du på att du skulle skriva boken och vem vänder den sig till?**

2016, under min konvalescens. Jag blev sårad i Palmyra, av en granatexplosion. När jag vaknade upp ur koman tog det många månader innan jag återhämtat mig. Jag hade lust att sätta strålkastarljuset på dem som är enrollerade i privata militära företag. Men framför allt ville jag berätta sanningen om kriget i Syrien. Jag såg ju att våra medier ljög. Först senare förstod jag att ett företag som Wagnergruppen är oerhört viktigt för Ryssland. Vi betedde oss som om vi inte var några legosoldater, som om det bara var något som förekom i Väst och dess dekadens, som en förvriden och rovlysten del av kapitalismen. Men vi gjorde exakt samma saker själva. Och till och med värre.

### **Säg något om bakgrunden till de privata militära bolagen i Ryssland.**

De första legosoldaterna under den post-sovjetiska epoken var militära specialister som mobiliserades i Nagorno Karabakh i början av 1990-talet. Både i Armenien och Azerbajdzjan saknades folk som kunde sköta moderna vapen. Efter upplösningen av Sovjetunionen befann sig den sovjetiska armén i sönderfall. Hela regementen lämnades åt sitt öde. Sedan bildades företag som Moran Security Group, RSB Group, som specialiserat sig på att eskortera och skydda godstransporter. Det var en form av Wagnergrupp, men inte fullt utvecklad. Den viktigaste länken var när Slaviska kåren bildades 2013. Det var första gången ryska legosoldater syntes i Syrien. Det var ren och skär legosoldatverksamhet, utan någon iblandning av ryska staten vid den tiden. Någon hade rekryterat folk och ställt dem till förfogande åt en syrisk oligark. Dmitrij Utkin [Utkin använde sig av pseudonymen ”Wagner”, som fått ge namn åt gruppen legosoldater, ö.a.] hade varit chef för ett av de två kompanierna i Slaviska kåren. Vid hemkomsten greps de på flygplatsen och ledarna arresterades och fängslades i fyra år. Att vara legosoldat är förbjudet i Ryssland.

### **Och sedan började konflikten i Ukraina, nu var det 2014.**

Wagnergruppen bildades inte i syfte att fara och slåss i Ukraina, det var snarare motsatsen som inträffade. Kreml sade: ”Sätt igång, samla ihop soldater, samtliga frivilliga, för att räcka en hjälpare hand åt de här oduglingarna i Donbass, som inte klarar av någonting på egen hand.” Separatisterna dög inte till något annat än att paradera med vapen på gatorna i Donetsk och Luhansk och vifta med ryska fanor, men de var fullständigt odugliga att kriga och strida. Efter ett tag började de ryska legosoldaterna, som farit dit mer eller mindre improviserat, att formera sig. ”Kompaniet” började ta form. Men inte heller de formationerna klarade av att skydda de självutnämnda republikerna, den ukrainska armén höll på att vinna. Om inte den ryska armén blandat sig i direkt hade det aldrig blivit något krig, allt skulle ha varit över på mycket kort tid.

### **Vilken roll spelade legosoldaterna i Wagnergruppen i Ukraina 2014?**

De sattes in framför allt i Luhansk. Räder, bakhåll, blixtoffensiver, till stöd åt separatisterna. De deltog i operation Debaltseve tillsammans med den ryska reguljära armén. Och de hade också i uppdrag att avvärja och likvidera ”Odessabataljonen”, som bara var en samling gangsters. Den hade bildats av ryssvänliga i Odessa, de som överlevt den tragiska branden i Fackföreningshuset [som anlagts av nationalisterna 2014, en episod som Putin oupphörligt använder sig av för att rättfärdiga ”denazifieringen” av Ukraina, red.] Dessa offer, dessa hjältar, blev snart en grupp kriminella.

### **När du enrollerade sig i Wagnergruppen, visste du då att du trädde in i en illegal zon?**

Jag befann mig i ett avgörande moment av mitt liv. Vilse, arbetslös. 2015 var det en god vän som nämnde detta företag för mig och att jag kunde få en ny chans där, en ny start i det enda jag kunde, dvs kriga. Beträffande vad som är illegalt i Ryssland så är allt relativt. Jag är ingen idiot: jag kom till ett militärt träningsläger, jag försågs med vapen, vi övades för strid ... Jag förstod förstås att inget av detta kunde existera utan myndigheternas godkännande. Alla vapen levererades av försvarsministeriet. Och annan utrustning också, skottsäkra västar, uniformer. Det var ett bra arbete med en bra lön med ryska mått. 80 000 rubel (980 euro) i månaden under utbildningen, sedan 120 000 rubel (1 500 euro) under det första uppdraget. 180 000 rubel (2 200 euro) för uppdragen i Syrien. Det var vårt sätt att tjäna fosterlandet.

### **Vilka var dina uppgifter inom Wagner?**

Jag började som vanlig soldat, därefter var jag gruppchef ett tag. Sedan blev jag chef för ett spaningskompani och efter att ha blivit sårad var jag biträdande stabschef för ett stormkompani. I teorin går spanarnas jobb ut på att närma sig fiendens ställningar, iakttå truppställningarna, hitta eldställningarna ... Men oss skickade man direkt framför stormningsenheterna, vi befann oss direkt i skottlinjen.

Hela 2018 var jag främste rådgivare åt en bataljon av ”jägare av Daech”, som bestod av syrier. Även där hamnade jag på ställen där jag inte borde ha varit, dvs mitt i striderna, under eld. Det berodde på att jag ansåg att befälhavaren inte klarade av att leda en attack och då fick jag assistera honom.

### **Ditt första uppdrag var i Luhansk.**

I juni 2015. Efter två månader hade jag fått intrycket att alla där [lokalbefolkningen] var gisslan åt en handfull väpnade banditer. Propagandan hade fått oss att tro att vi skulle försvara en hotad rysk värld. Men på plats var hotet alldeles bisarrt. En del av dem som försvarade de självutnämnda republikerna i Luhansk och Donetsk var inte kapabla att förklara vad ukrainarna hade gjort dem för ont. Och sen såg jag ju själv, vid demarkationslinjen, hur ukrainarna hela tiden blev beskjutna från vår sida. Och inte en enda gång hamnade jag under ukrainsk eldgivning.

### **Förändrades din syn på legosoldatstillvaron efter detta första uppdrag?**

Ja, jag började ha mina tvivel. Det var inte den här sortens äventyr jag enrollerat mig i. Ukraina var ju också mitt land och jag kunde inte förstå vad folket där ville oss för ont. Men sedan började uppdragen i Syrien. Vi fick höra: ”Ni ska iväg och bekämpa Islamiska staten (IS)”. Och det var ju verkligen viktigt! Det var ju utlandet på riktigt, ett annat folk, araber, dem sket jag väl i, nu skulle jag inte vara ute och slåss mot de mina. Och fienden var något reellt.

### **När insåg du att man hade lurat dig där också?**

2016. Den största lögnen var att Bachar al-Assad var en juste typ, i spetsen för en heroisk armé, som slogs mot en angripare. Jodå, visst måste man bekämpa IS. Men när det uppdraget

väl var avslutat, 2018, inleddes en ny fas. Och en ny etapp i min egen utveckling också. När man är legosoldat och slåss för en god sak, då är allt bra. Men i själva verket är det aldrig du själv som väljer. Snart får man göra saker som strider mot ens principer. Till exempel upprensningen i Ghouta, det handlade om att lägga sig i ett inbördeskrig och hade inget med IS att göra. Vi legosoldater fick konsolidera den syriska arméns framryckning. För trots att den hade understöd av artilleri och ryskt flyg lyckades den inte avancera på något avgörande sätt och riskerade hela tiden att tvingas retirera. Vi var tvungna att motverka dessa reträtter. I Palmyra stred vi bara mot IS. I Ghouta fanns stridande för Al-Nusra och Al-Qaeda, förstås, men också Fria syriska armén. Det var oppositionella, inga jihadister. Jag insåg att vi stödde ett gäng obildade idioter och hjälpte dem att förstöra de bästa delarna av deras land, de syrier som kunde slåss och som vi hade behövt oerhört mycket i striderna mot Daesch.

**Den 7 februari 2018 befann du dig i Deir el-Zor, under den amerikanska flygattacken mot den syriska arméns trupper. Ni förlorade många män. Vad hände egentligen den dagen?**

Det var ett försök att inta gasfältet i Conoco, som kurderna höll. Vi fick göra det själva. Två mindre avdelningar, 400 legosoldater. Självt ledde jag en syrisk bataljon, ”Isis Hunters”. Men offensiven hade inte ens hunnit börja då helvetet brakade lös. Det haglade projektiler över oss. Raketer, helikoptrar med kulsprutor. Allt stod i brand. Den kolonn som skulle assistera oss, ammunitionen, högkvarteret. Jag hade tur och blev bara lätt sårad. Jag tvingades dra mig tillbaka genom denna dödens zon, detta nederlag. Vi förlorade minst hundra grabbar.

**Ryssland förnekade allt för att till sist medge att fem egna medborgare dödats. Visste inte de ryska befälhavarna om att ni ryckte fram?**

Officiellt, och det är ju sant, stupade ingen från den reguljära ryska armén. Och vi legosoldater, ja vi fanns ju helt enkelt inte till. Ryssland har alltid bestämt förnekat vår närvaro och till och med vår existens. Givetvis visste de ryska befälhavarna på plats att vi ryckte fram. Men de struntade i oss.

**Varför använder sig Ryssland av legosoldater i sin krigföring idag?**

I varje konkret situation har legosoldater sitt värde. I Syrien var syftet att för det ryska folket dölja det verkliga priset för segern, skapa illusionen om att vi segrat utan några större förluster. Men det är inte sant. På andra ställen, som i Ukraina, är det logistiskt och juridiskt mycket enklare att mycket snabbt sätta in några bataljoner, redo att gå till attack så fort de satt ner fötterna.

**Vad tänkte du när Ryssland angrep Ukraina?**

Jag blev förfärad. Vad skulle jag annars bli? Det handlar om ett kriminellt misstag.

**Vad vet du om Wagnergruppens insatser i det kriget?**

Den finns vid alla frontavsnitt enligt samma schema som i Syrien, som stormenheter, för att tränga fram. För övrigt är general [Aleksandr] Dvornikov, som utnämns att leda ”slaget om Donbass”, favoritmetod att använda legosoldater. Han gjorde det i Palmyra 2016. Då gav han oss order om att befria en kulle som IS kontrollerade och som den syriska armén inte klarade av att erövra.

**Den senaste tiden ... Där Wagner finns, där sker också övergrepp ...**

Jag vill alls inte försvara dem eller bättra på bilden av dem, men där legosoldater används rapporteras inte om några övergrepp. Som i Libyen till exempel. Problem och övergrepp börjar när man begär att de ska uppfylla polisiära eller halv-polisiära funktioner. De här

personerna är vana att slåss mot en beväpnad fiende. Och har kanske inte de juridiska, eller mentala, insikter som gör att de kan göra något annat.

### **Med andra ord, när de inte har rent militära uppdrag begår de grymheter?**

Jag försöker alltid hoppas att det inte är de som står för grymheterna ... Självt har jag aldrig varit vittne till några krigsförbrytelser. Tvärtom har jag ibland sett hur folk varit kapabla till humana insatser, begrava en fiendesoldat till exempel. De stod inte ut med att syrierna skändade fiendens kvarlevor.

### **Och den video som gått runt på nätet där man ser män tortera och halshugga en syrier?**

Ja, allt tyder på att det var folk från Wagner, men jag känner dem inte. Det var styrkor som upprättats i all hast, utan urskiljning, utan några förberedelser. Från 2017 började rent allmänt en process där de normer och principer försämrades som gällt tidigare i kompaniet. Det berodde säkert på att befälhavarna bestämt att gruppen måste vara beredd att fullfölja alla tänkbara uppdrag, delta i alla sorters aktiviteter, utan hänsyn till etiska och moraliska regler.



Dmitrij Utkin (fotomontage från twitter)

### **Vad anser du att Wagner utvecklats till idag?**

En stark struktur, som i själva verket är mycket användbar för att gynna ryska intressen i regioner som inte är lugna, med ständig instabilitet, statskupper, etnisk rening ... Men en militär formation av Wagners storlek bör vara rättsligt omgärdad på ett sätt som ger den befogenheter men också något att rätta sig efter, förpliktelser gentemot internationell rätt. Genom att förneka Wagners existens låter Kreml den hållas i en utomrättslig zon. Ryska



staten tar inte ansvar för medborgarnas agerande. Men den situationen gynnar också ägaren och den som leder denna struktur, det ger möjlighet till totalt monopol över legosoldaternas agerande. Det finns ingen konkurrens, ingen kräver någon redovisning.

**Känner du Dmitrij Utkin personligen?**

Ja, jag var chef för ett spaningskompani under honom. Det är en verklig militär ledare, han fanns alltid på plats, deltog i striderna. 2015-2016 var han alltid längst fram. Till en början var han en auktoritet för mig, jag respekterade honom fullständigt. Men allt eftersom jag själv förändrats har också min uppfattning om honom förändrats.

**Har hans personlighet och sätt att föra befäl bidragit till den försämrade stämning i kompaniet som du nämnde?**

Givetvis. Det är han som anger riktningen. Det kompaniet blivit är produkten av hans vision. Det finns inte längre någon som kan hålla tillbaka hans impulser. Det är en mycket beslutsam man, helt i avsaknad av alla moraliska gränser. Och utan hänsyn till människoliv. Han har aldrig brytt sig om förlusterna.

**Och Jevgenij Prigozjin – ”Putins kock” – som sägs vara Wagners huvudsponsor.  
Känner du honom?**

Jag vill inte tala om enskilda individer. Jag vill diskutera strukturer. Om det inte vore han hade det varit någon annan. Det vore som att säga att någon annan än Stalin hade varit bättre på den tiden. Så är det inte. Han hade haft ett annat namn, men det hade varit samma tyrann.